

Verslag regionale themabijeenkomst Recreatie 12 april

Recreatie is in de regio ten oosten van Leiden, het westelijke deel van het Groene Hart, een belangrijk onderwerp van regionale samenwerking. Om deze reden hebben de afdelingen en fracties van D66 in Kaag en Braassem, Zoeterwoude en Leiderdorp op 12 april 2017 een goed bezochte themabijeenkomst over dit onderwerp georganiseerd. Plaats van handeling was het restaurant “Tussen Kaag en Braassem” in Nieuwe Wetering, een locatie die goed aansloot bij het thema. Na presentaties door de portefeuillehouders in de drie gemeenten, gingen de sprekers na een voorzet vanuit de Provincie in discussie met elkaar en met de zaal. Aan het eind werden conclusies getrokken over regionaal recreatiebeleid in de toekomst.

De bijeenkomst werd geopend namens de drie afdelingen en fracties van D66 door een van de organisatoren, **Joey van Boxsel**, raadslid voor D66 in Leiderdorp. Toegelicht werd dat D66 in de regio regelmatig discussiebijeenkomsten organiseert waarbij samenwerking gezocht wordt met andere politieke partijen en met burgers, bedrijven en organisaties. De vorige bijeenkomst over het programma Economie071 in Area071 in Leiderdorp was een geslaagd voorbeeld, dat naar méér smaakte. Recreatie bleek een uitgelezen onderwerp om met deze gemeenten, die al samenwerken op dit terrein, de toekomst te bespreken.

Vervolgens legt de dagvoorzitter, dhr. **Frans van Drimmelen** (D66 Kaag & Braassem), de opzet van de avond uit. Voor de pauze zullen de drie portefeuillehouders Recreatie van de gemeenten Kaag en Braassem, Zoeterwoude en Leiderdorp een presentatie geven van wat de activiteiten en plannen zijn m.b.t. recreatie in hun gemeenten. Daarbij wordt aandacht gegeven aan regionale samenwerking. Na de pauze wordt d.m.v. een interview met een vertegenwoordiger van het provinciebestuur een aanzet gegeven voor discussie tussen de sprekers en met de zaal. Afstemming tussen recreatie en andere doelstellingen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Na de discussie worden conclusies geformuleerd.

De aftrap wordt verricht door mw. **Yvonne Peters**, wethouder in Kaag en Braassem (VVD). Kaag & Braassem heeft duidelijke ambities op het terrein van recreatie: men wil op termijn 300 verblijfsplaatsen creëren (Bed and Breakfasts). Er wordt zelfs aan een grootschalige trekker gedacht. Focus is op wandelen, fietsen en varen. Verder wordt een serie activiteiten gepresenteerd die de gemeente aantrekkelijker moet maken (o.a. nieuwe wandel- en fietsroutes, herinrichting van het Ghoybos in Hoogmade vlakbij Leiderdorp, activiteiten rond molens en tulpen). Voor de waterrecreatie wordt gedacht aan nieuwe waterverbindingen (een Drechtdoorsteek?). Bijzondere aandacht zal nodig zijn om dit goed af stemmen op de belangen van de landbouw en de natuur.

De volledige presentatie is te vinden op de website van D66-Leiderdorp: www.leiderdorp.d66.nl onder het kopje “Actueel”.

De activiteiten en plannen van Zoeterwoude worden gepresenteerd door dhr. **Ton de Gans**, wethouder in Zoeterwoude (CDA). Hij maakt duidelijk dat de afwegingen rond recreatie in Zoeterwoude anders zijn gemaakt. Zoeterwoude wil allereerst een “agrarisch werklandschap” zijn en blijven en alleen recreatieve voorzieningen mogelijk maken die binnen dat kader passen. Daarnaast is de natuur (biodiversiteit) heel belangrijk (weidevogels, bijen). Ook cultuurhistorische elementen zoals het slagenlandschap en de lintbebouwing worden beschermd. Dat laat geen ruimte voor grootschalige landbouw en stelt grenzen aan de recreatie. Het accent ligt op wandelen en fietsen. Het beleid wordt in de Stichting Land van Wijk en Wouden afgestemd met andere gemeenten. In de toekomst zal ook nog rekening

moeten worden gehouden met de gevolgen voor het landschap van de energietransitie.

Ook zijn presentatie is te vinden op de website van D66-Leiderdorp:

www.leiderdorp.d66.nl onder het kopje “Actueel”.

Als derde volgt de presentatie door de Leiderdorpse portefeuillehouder, de burgemeester mw. **Laila Driessen**. Het karakter van de recreatie in Leiderdorp ligt een beetje tussen Kaag en Braassem en Zoeterwoude in. Leiderdorp heeft de grootste jachthaven van Zuid-Holland. Er is ruimte voor natuur en aandacht voor cultuurhistorische elementen d.m.v. themaroutes (bijv. de Romeinse Limes). Mw. Driessen weidt uit over een onderwerp dat haar speciale belangstelling heeft als voorzitter van Wijk en Wouden: bijen. Bijen zijn onmisbaar voor de biodiversiteit door hun rol bij bestuiving van planten en bloemen. De bijenstand wordt bedreigd en vraagt om speciale aandacht (“bijenlinten”). Veel aandacht is recent gegeven aan de verbinding met Zoeterwoude (de nieuwe Rhijnvreugbrug over de Oude Rijn voor fietsers en voetgangers). Momenteel wordt hard gewerkt aan de verbindingen richting Hoogmade (fietspaden, bruggen en een toeristisch centrum, het vernieuwde A4/HSL-informatiecentrum). Een fietsersbrug van Leiderdorp over de provinciale weg N446 naar het heringerichte Ghoybos naast het Pannenkoekenhuis aan de overkant is een nieuw idee, waar velen enthousiast over zijn.

De presentatie is hier terug te zien:

http://prezi.com/olwuywgnq48w/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

De discussie met de zaal wordt ingeleid door een interview door de dagvoorzitter met dhr. **Han Weber**, gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland (D66). Hij is als gedeputeerde betrokken bij allerlei zaken rond recreatie en activiteiten die daar rechtstreeks aan raken als landbouw, energie, verkeer en wonen. In het interview worden hem allerlei uitspraken ontlokt. De rol van de provincie is te werken vanuit een overkoepelende blik. Hij vraagt de provincie niet als pinautomaat te beschouwen. De provincie wil een partner zijn in gezamenlijke activiteiten en wil daar vervolgens best wel zijn steentje aan bijdragen. Verder benadrukt hij hoe uitzonderlijk fraai de provincie Zuid-Holland eigenlijk is ondanks de sterke verstedelijking. De provincie kent twee Nationale Parken van wereldklasse (de Biesbosch en het nabij gelegen Hollandse Duinengebied, en uiteraard het Nationaal Landschap Het Groene Hart. Dit zijn drie heel verschillende landschappen, vlak bij elkaar, ook nog met prachtige oud-Hollandse steden en dorpen. “Dit gebied heeft goud in handen!” Samenwerking met Noord-Holland en Utrecht is belangrijk voor de verdere ontwikkeling en bescherming van het Groene Hart. Op internationale schaal beschouwd kan dit gebied een uitloper zijn van toeristentrekker Amsterdam, het “Lake District” van Amsterdam!

Vervolgens vindt onder leiding van de dagvoorzitter **discussie met de sprekers en de zaal** plaats. Een verscheidenheid aan onderwerpen kwam aan de orde.

- Benadrukt wordt dat er verbindingen gelegd moeten worden tussen de economische doelstellingen en de biodiversiteit. Recreatieve doelstellingen moeten binnen dit delicate evenwicht passen. Er worden nog eens een aantal activiteiten genoemd die de biodiversiteit in deze regio moeten versterken, zoals het bijenlandschap. Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het hele verhaal van de bijen in relatie tot biodiversiteit wat mager is in verhouding tot de enorme bezuinigingen die in vorige kabinetten zijn toegepast op de Ecologische Hoofdstructuur. Weber meldt dat deze bezuinigingen ook de provincie hebben getroffen, maar dat er al weer meer geld beschikbaar komt voor grootschaliger maatregelen, zij het niet zo omvangrijk als vóór de crisis. Overigens wordt uitgelegd dat het belang van bijen voor het

totale ecosysteem beslist niet mag worden onderschat. Ook bescherming van de Nederlandse weidevogel wordt internationaal als belangrijk gezien. Toch wordt bezorgdheid geuit. Nu de economie weer aantrekt en het belang van woningbouw weer hoog op de agenda komt, zal ook de bescherming van de natuur weer meer aandacht moeten krijgen.

- Ondernemers zijn onmisbaar in het gebied. Maar agrariërs moeten overschakelen op een andere wijze van produceren en dat proces is al gaande. Maar ook andere ondernemers in de landelijke gebieden gaan zich intensiever met duurzaamheid bezighouden. Wie had durven denken dat Heineken zo'n belangrijke voortrekkersrol zou gaan spelen bij duurzaamheid (de zgn. "energierotonde") en biodiversiteit op en rond bedrijfsterreinen? Vanuit de zaal wordt geconstateerd dat er in ons gebied de laatste jaren heel wat gebeurd is in het denken over agrarische bedrijvigheid. Zo langzamerhand begint er consensus te ontstaan wat voor soort van levensvatbare landbouw in dit gebied mogelijk is en hoe dit samen kan gaan met andere doelstellingen. Dat is goed voor iedereen en de boeren kunnen weer meer vertrouwen krijgen in de toekomst.

- Weber constateert dat bij de deelnemers van vanavond de bestuurders, politici en belangenorganisaties zijn oververtegenwoordigd. Zijn we wel vraaggericht genoeg bezig? Hij doet de aanbeveling ook de grotere en kleinere ondernemers nauw bij de verdere ontwikkelingen te betrekken: zij zullen het voor een groot deel moeten gaan doen. Gesteld wordt dat de organisatiegraad in deze sector i.t.t. andere sectoren nog erg laag is als het om dit soort zaken gaat. Daar wordt wel aan gewerkt door gemeenten, maar ook bijv. door de Rabobank. Aan ondernemers moet vaker de prikkelende vraag gesteld worden: "Hoe ziet jouw tent er over tien jaar uit?"

- Er wordt opgemerkt dat er hier in de regio zo ontzettend veel moois te vinden is ("Alles behalve bergen en sneeuw!"), maar dat het allemaal lastig te vinden is. Van diverse zijden worden initiatieven genoemd om hier verbetering in te brengen. De Stichting Land van Wijk en Wouden is met name in deze regio heel actief. Van de zijde van de provincie wordt op de zogenaamde landschapstafels gewezen.

- Dat brengt anderen weer op de vraag of er onderhand niet teveel overlegstructuren zijn: Wijk en Wouden is al genoemd, maar dan is er nog Holland Rijnland, Hart van Holland en nu weer de Leidse regio met het Regioraadvoorstel. Is dat niet wat veel? Moeten we niet gewoon aan de slag?

- Ook de waterrecreatie wordt aan de orde gesteld. Opgemerkt wordt dat het hier vaak filevaren is. Vergeleken met Friesland vinden anderen het hier nog wel meevallen. Maar op het vlak van waterverbindingen en bruggen is nog wel wat te verbeteren.

- Er wordt gevraagd welk soort van toeristen we hier naar toe willen halen. Gesteld wordt dat dit nauwelijks de spreekwoordelijke Russen en Chinezen zijn. Daar zit hier ook niemand op te wachten. Deze regio is meer geschikt voor rustige en sportieve gezinsvakanties. Nordrhein Westfalen lijkt interessanter als gebied om regiomarketing op te richten.

- Benadrukt wordt dat de recreatie in dit gebied vooral voor de eigen inwoners van de regio bedoeld is. Het is ook vanuit het oogpunt van gezondheid (bewegen en ontstressen) belangrijk om naar buiten te gaan. Fiets- en wandelpaden worden interessanter gemaakt door er "belevingsroutes" van te maken, met het nieuwe Leidse Singelpark als aantrekkelijk vertrek- of eindpunt.

- Er wordt gediscussieerd over de stelling: "Het Groene Hart is een museum!". Niet dus: er zijn best heel wat mogelijkheden voor recreatie, als ze maar goed worden ingepast.

- Het idee van de fietsersbrug van De Bloemerd in Leiderdorp naar het Ghoybos in Hoogmade

wordt direct bij de provincie aangemeld. Het idee wordt welwillend in ontvangst genomen: “Op termijn is er altijd geld voor prioritaire verbindingen”.

Als afsluiting van de themabijeenkomst brengt dhr. **Kees den Ouden**, lid van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, een aantal lijnen uit de discussie bij elkaar. Allereerst is duidelijk geworden hoe belangrijk samenwerking bij recreatie is geworden tussen lokale initiatieven (inclusief bedrijven en vrijwilligers) en samenwerking binnen regionale kaders, ook over de provinciegrenzen heen (Groene Hart). Belangrijkste ontwikkeling is de transformatie van de oude tegenstelling tussen stad en platteland in een besef dat beide elkaar hard nodig hebben. Dit heeft grote gevolgen voor de landbouw in dit gebied, die niet meer grootschalig kan zijn maar zich anderzijds meer kan richten op recreatie en natuurbescherming. Ook educatieve en gezondheidsdoelstellingen worden steeds belangrijker. De grote betekenis van het omringende groene landschap voor de grootschalige stad maakt het ook interessant voor investeringen. Daarbij moet groen in onze regio gezien worden als groen-blauw: ook onze waterrecreatie is belangrijk en verdient investeringen in nieuwe vaarverbindingen. Deze samenwerking tussen stad en platteland zal in de toekomst alleen maar toenemen, als de toegenomen behoefte aan woningen vanwege de bescherming van het Groene Hart door verdichting, hoogbouw e.d. vooral binnen het stedelijk gebied moet worden opgevangen. Maar daar staat tegenover dat het echt serieus nemen van duurzaamheid (Klimaatakkoord van Parijs) vooral van het platteland veel zal vragen: inpassing van noodzakelijke grootschalige inpassing van windparken, zonneweiden e.d.

Aan het slot worden de sprekers d.m.v. een presentje bestaande uit agrarische streekproducten bedankt voor hun aantrekkelijke presentaties en aanstekelijke discussie-inbreng. De deelnemers worden bedankt voor hun enthousiaste aanwezigheid en uitgenodigd om onder genot van een drankje na te praten. Sommige sprekers hebben voor de deelnemers nog fraai informatiemateriaal klaargelegd. Tot besluit wordt meegedeeld dat er een verslag wordt gepubliceerd op de websites van D66 en dat de presentaties daarbij beschikbaar zullen komen.